

PIRKANMAAN MAAKUNTAMUSEO

TAMPERE, TAHMELAN LÄHTEEN YMPÄRISTÖN KOEKAIVAUS 2006

Tampere, Tahmela, koekaivaus 2006. Yleiskuva kaivannosta, 1. krs, kuvattu koillisesta. Kuva Jenny Järvinen. 2.9.2006.

Kunta

Hankkeen tyyppi

Hankkeen lyhyt kuvaus

Tampere

Koekaivaus

Pirkanmaan maakuntamuseo teki arkeologisen koekaivauksen Tampereen Tahmelan kaupunginosassa sijaitsevan Tahmelan lähteen länsipuolella 1.-2.9.2006, valtakunnallisten arkeologian päivien tapahtumana. Koekaivaus oli tarkoitettu alueen koululaisille ja toisena päivänä yleisölle. Kaivauksiin osallistui kahtena päivänä eri ryhmissä yhteensä n. 140 henkilöä.

Kaivauksilla tutkittiin 1 x 3 m laajuinen koekaista, joka avattiin lähteen länsipuolelle, n. 40 m etäisyyteen lähteestä. Kaivausalue sijaitsi muinaisjäännösalueen rajauksen ulkopuolella.

Kaivausjohtajina toimivat FM Kalle Luoto, FM Ulla Lähdesmäki ja FM Aino Nissinaho. Teknisenä apulaisena oli fil.yo Jenny Järvinen. Kaivausten esitöissä avustivat museoharjoittelija Jenny Rönkkö sekä arkeologian harrastajayhdistys Sarsa ry:n jäsenet Ritva ja Matti Salminen. Myös muita yhdistyksen jäseniä osallistui varsinaiseen yleisötapahtumaan 2.9. Kaivausten valvojana toimi Ulla Lähdesmäki.

Lähteen länsi- ja lounaispuolella on sijainntu 1800-luvun lopulta lähtien pienimuotoiseen elinkeinotoimintaan (lyhytaikainen mylly ja tikkunaujojen valmistuspaikka, paikallisen vesihuoltolaitoksen rakennuksia lähteen pohjoispuolella) ja niihin liittynyt asunto. Kaivanto on mahdollisesti paikalla, jossa on sijainnut tuona aikana pieni pelto. Paikalla on ollut viime vuosikymmenet hoitamaton pensaikkoa ja puustoa.

Kaivanto tutkittiin tasokaivauksena pohjaan asti. Kaivausalueella maa-aines oli mullansekaista savea. Kaivannosta löytyi runsaasti viimeisen sadan vuoden ajalta peräisin olevaa esineistöä kuten palamatonta luuta, lasinpaloja, ruukunpaloja ja muuta sekundaaria aineistoa. Löytöjä ei otettu talteen. Kaivannosta ei myöskään löydetty kiinteään muinaisjäännökseen viittaavia merkkejä.

Tampere 8.8.2007 Ulla Lähdesmäki

LIITTEET:

Luettelo digitaalikuvista

Liite digitaalikuvista

Yleiskartta 1:500

Pintavaaituskartta

Kartta tasoista 1

Kartta Pohjois-Pirkkalasta 1927. Tampereen kaupunginarkisto.

Kartta Ylä- ja Ala-Pispalasta 1958-60. Tampereen kaupunginarkisto.

TAHMELAN LÄHDE

Kunta	Tampere
Kylä	Pispala, Tahmelan kaupunginosa
Kohdenimi	Tahmelan lähde
Muinaisjäännöstunnus	837 010 009
Inventointinumero	0006
Muinaisjäännöstyyppi	kultti- ja tarinapaikat
Muinaisjäännöstyypintarkenne	lähteet
Ajoitus	esihistoriallinen?
Selkeä ajoitus	
Rauhoitusluokka	2
Lukumäärä	1
Aikaisemmat tutkimukset	Inventointi J. Rätty 1971 Inventointi T. Nurminen, U.Rajala 1994 Historiaselvitys J. heiskanen 2006
Peruskarttanumero	2123 09
Peruskartan nimi	TAMPERE
X1-koordinaatti	6821 589
X2-koordinaatti	
Y1-koordinaatti	2484 732
Y2-koordinaatti	
Z1-koordinaatti	0080
Z2-koordinaatti	
P1-koordinaatti	6825 958
P2-koordinaatti	
I1-koordinaatti	3325 027
I2-koordinaatti	
Koordinaattiselite	
Kiinteistötiedot	
Kiinteistötunnus	837-600-0002-0359
Kiinteistönimi	
Maanomistaja	Tampereen kaupunki
Osoite	PL 487 33101 Tampere
Lisätietoja	
Kohteen kuvaus	Rehevässä lehdossa on sameavetinen lähde, Ø 20 m. Lähteen pohjoiskoillisreunalle on rakennettu kevyen liikenteen väylä, ja länsipuolella on yleinen uimaranta.
Lisätietoja	Vuonna 2006 Pirkanmaan maakuntamuseo teki suppean koekaivauksen lähteen länsipuolella, n. 40 m etäisyydellä

lähteestä. Kaivauksessa ei todettu jälkiä kiinteistä muinaisjäännöksistä ja löydöt käsittivät resenttiä ja modernia aineistoa, joita ei otettu talteen. Tässä yhteydessä ei tehty arkeologisia toimenpiteitä lähteen ja siihen kuuluvan suoja-alueen piirissä.

**Tampere, Pispala, Tahmelan lähde
Koekaivaus 2006**

Liite 1

Luettelo digitaalikuvista

Kuvat arkistoitu Pirkanmaan maakuntamuseon kulttuuriympäristöyksikön arkistoon

Kuvaussuunta W = kuvattu kohti länttä

Kuvaaja: JJ = Jenny Järvinen, KL = Kalle Luoto, JR = Jenni Rönkkö, AN= Aino Nissinaho

neg. nro	aihe	kuvaussuunta	pv	kuvaaja
DSCN 9748	Kaivausalue ennen paalutusta, kuvassa Aino Nissinaho ja Ulla Lähdesmäki	W	30.8.06	JR
9749	Kaivausalue paalutettuna , oik. Aino Nissinaho	W	30.8.06	JR
9752	Olli Soinen poistaa pintamaata kaivausalueelta	W	1.9.06	JJ
9753	yleiskuva kaivausalueesta, Pispan koulun oppilaita kaivamassa, 1. krs	NW	1.9.06	JJ
9754	yleiskuva kaivausalueesta, Pispan koulun oppilaita kaivamassa	E	1.9.06	JJ
9755	yleiskuva, Pispan koulun oppilaat tarkastelevat löytöjä, keskellä Aino Nissinaho	NE	1.9.06	JJ
9756	yleiskuva, Hyhkyn koulun 6. luokka	SW	1.9.06	JJ
9757	yleiskuva, Hyhkyn koulun 6. luokka	NW	1.9.06	JJ
9758	yleiskuva, Hyhkyn koulun 6. luokka	W	1.9.06	JJ
9759	yleiskuva kaivannosta	NE	1.9.06	JJ
9760	yleiskuva infopisteestä	S	1.9.06	JJ
9761	infopiste, alueen esittely Olkahisen koululaisille, keskellä Ulla Lähdesmäki	S	1.9.06	JJ
9762	1. krs, lähikuva kaivamisesta	S	1.9.06	JJ
9763	1. krs, lähikuva kaivamisesta	S	1.9.06	JJ
9764	Olkahisen koulun 6 A, seulonta	S	1.9.06	JJ
9765	yleiskuva, löytöjen läpikäyminen, Olkahisen koulun 6A, A. Nissinaho	E	1.9.06	JJ
9768	yleiskuva, Olkahisen koulun 6B	NW	1.9.06	JJ

9769	Perheitä Ulla Lähdesmäen opastettavana	W	2.9.06	JJ
9770	infokatos, Aino Nissinaho ja Ulla Lähdesmäki opastavat ryhmää	S	2.9.06	JJ
9771	infokatos, Ulla Lähdesmäki ja Aino Nissinaho esittelevät löytöjä	SW	2.9.06	JJ
9773	Väliajalla ohikulkijat pääsiväöt kaivamaan, 1. krs	SW	2.9.06	JJ
9774	Kaivajia ja katselijoita	SW	2.9.06	JJ
9776	yleiskuva infoalueesta, Marjo Lehtonen opastamassa.	E	2.9.06	JJ
9777	kaivannon vaaitseminen, ryhmä 1, vaaituskoneella Kalle Luoto	NE	2.9.06	JJ
9778	1. kerros kaivettu pohjaan	E	2.9.06	JJ
9779	yleiskuva, 2.kerros, 2. ryhmä	E	2.9.06	JJ
9780	ryhmä II kaivaa ja A. Nissinaho opastaa	NE		KL
9781	ryhmä II kaivaa ja A. Nissinaho opastaa, 2. krs	ENE	2.9	KL
9783	ryhmä II kaivaa ja A. Nissinaho opastaa	ENE	2.9.06	KL
9784	ryhmä II kaivaa ja A. Nissinaho opastaa	ENE	2.9.06	KL
9785	ryhmä II, 2 kaivajapoikaa		2.9.06	JJ
9786	ryhmä II, 3 kaivajaa		2.9.06	JJ
9787	alue 2., ryhmä II, kaivajapoika ja A. Nissinaho		2.9.06	JJ
9788	alue 2., ryhmä II, mies ja 2 poikaa		2.9.06	AN
9789	Alue 2, lähikuva kaivamisesta		2.9.06	AN
9790	Lähikuva kaivamisesta, pojat kaivavat		2.9.06	AN
9791	Lähikuva kaivamisesta, pojat kaivavat		2.9.06	AN
9792	Lähikuva kaivamisesta, pojat kaivavat		2.9.06	AN
9793	Lähikuva kaivajista		2.9.06	AN
9794	Isä ja pokia		2.9.06	AN
9795	Lähikuva kaivajasta		2.9.06	AN
9796	Lähikuva kaivamisesta		2.9.06	AN
9797	Heikki Reskola ja Ulla Lähdesmäki		2.9.	AN

DSCN 9752

DSCN 9753

DSCN 9768

DSCN 9770

DSCN 9772

DSCN 9788

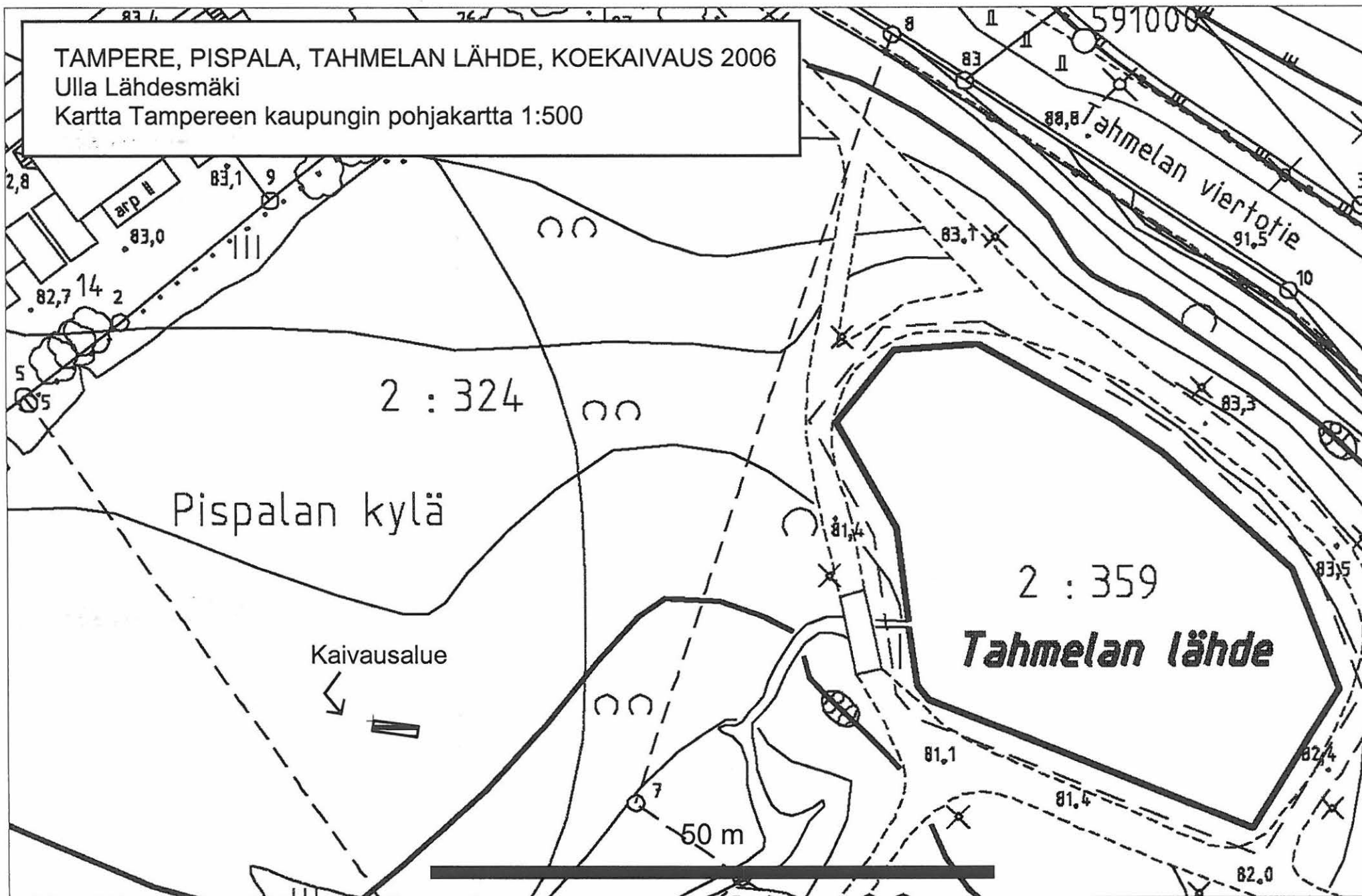

DSCN 9773

DSCN 9784

TAMPERE, PISPALA, TAHMELAN LÄHDE, KOEKAIVAUS 2006
Ulla Lähdesmäki
Kartta Tampereen kaupungin pohjakartta 1:500

TAMPERE, PISPALA, TAHMELAN LÄHDE
KOEKAIVAUS 2006
ULLA LÄHDESMÄKI
KENTTÄMITTAUS JA KARTANPIIRUSTUS AINO NISSINAHO, KALLE LUOTO
PINTAVAAITUS
LUKEMAT M MPY.

Ruutu 2 A

Ruutu 2 B

Ruutu 2 C

Ruutu 2 D

81,87	81,80	81,82	81,81	81,70
81,85	81,81	81,78	81,76	81,69

1 M

TAMPERE, PISPALA, TAHMELAN LÄHDE
KOEKAIVAUS 2006
ULLA LÄHDESMÄKI
KENTTÄMITTAUS JA KARTANPIIRUSTUS AINO NISSINAHO, KALLE LUOTO
TASO 1
LUKEMAT M MPY.

Ruutu 2 A

Ruutu 2 B

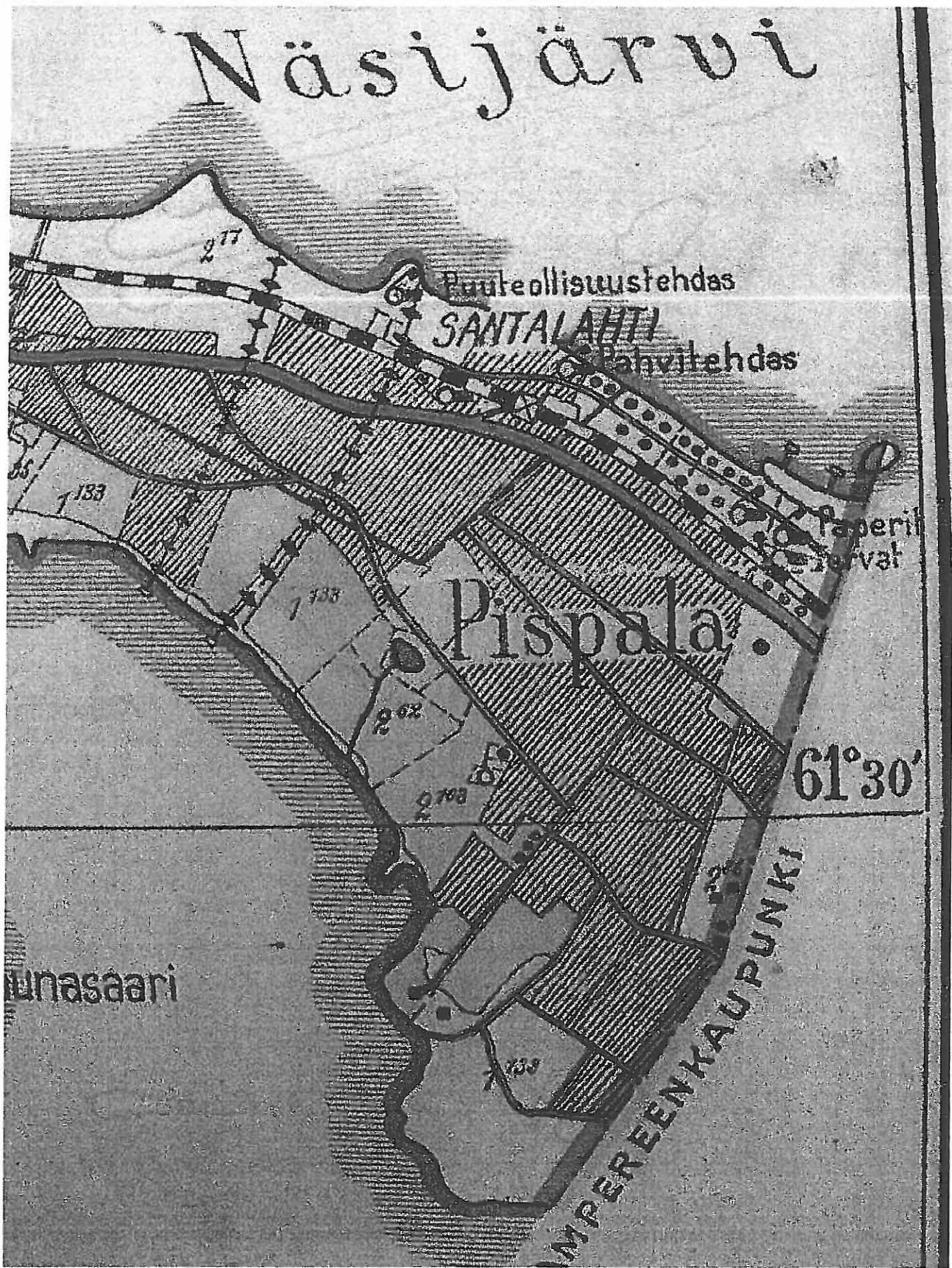
Ruutu 2 C

Ruutu 2 D

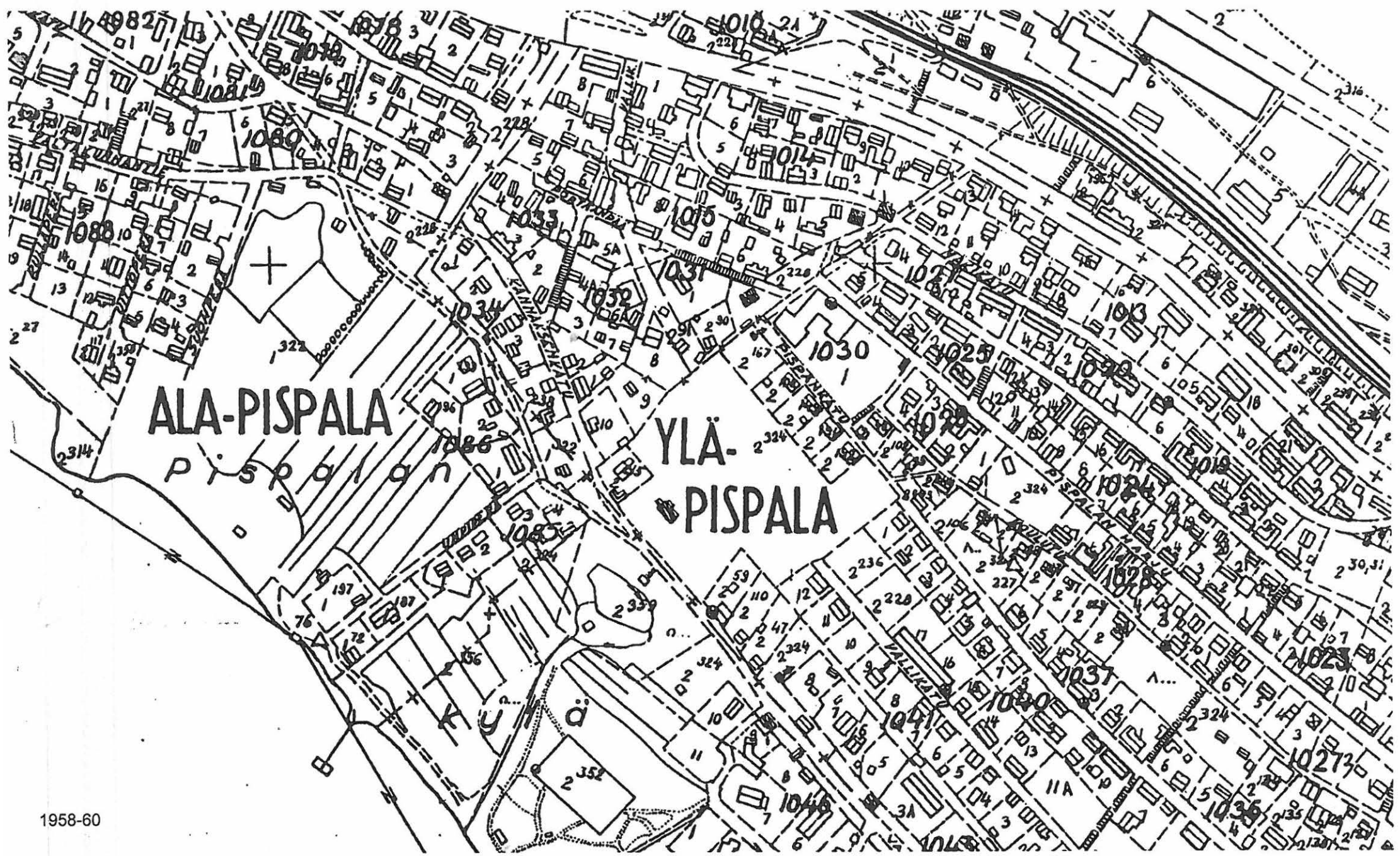
81,70	81,65	81,64	81,62	81,60
81,64	81,63	81,59	81,56	
81,67	81,63	81,63	81,59	81,57

1 M

Kartta Pohjois-Pirkkalasta. Tahmelan lähde merkitty kartalle.

ALA-PISPALA

YLÄ-PISPALA